

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/23/2020
Identifikačné číslo spisu: 8712209123
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8712209123.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. V. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, K. - N.Á. N., zastúpeného JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 2, Poprad, proti žalovanému Mesto Poprad, Nábrežie Jána Pavla II. 2802/3, Poprad, IČO: 00 326 470, zastúpenému Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, o náhradu za zriadenie vecného bremena s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11C/126/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. mája 2019 sp. zn. 5Co/119/2018 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 12. októbra 2017 sp. zn. 11C/126/2012 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 9.400,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol, že žalobca má právo na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu, o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením. Súd prvej inštancie konštatoval, že hoci zákon č. 66/2009 Z. z. priamo nerieši finančné vyrovnanie s vlastníkom pozemku, nemôže dôjsť k obmedzeniu vlastníckeho práva bez náhrady, čo z Ústavy Slovenskej republiky aj z článku 1 Dodatkového protokolu (č. 1, pozn. dovolacieho súdu) k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. S poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky č. 25/2004 uviedol, že pri zriaďovaní vecných bremien na základe zákona je náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva koncipovaná ako jednorazová, splatná v zákonom stanovených lehotách vlastníkovi nehnuteľnosti, na ktorej zriaďované vecné bremeno viazne. Súd prvej inštancie mal potom za to, že nárok je dôvodný a jeho 9.400,- eur je v súlade s právnymi predpismi, keď vychádzal z odborných stanovísk vypracovaných znalcami. Výrok o nároku na náhradu trov konania odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý mal v konaní plný úspech priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 16. mája 2019 sp. zn. 5Co/119/2018 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Poukázal na to, že súd prvej inštancie medzitýmnym rozsudkom zo dňa 05.04.2014 určil, že žalobcovi patrí voči žalovanému právo na vydanie náhrady za zriadené vecné bremeno, ktoré v prospech žalovaného viazne na parcele č. KNC XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 81 m², zapísanej na LV č. XXXX a na parcele KNC č. XXXX/XX - orná pôda o celkovej výmere 143 m², zapísanej na LV č. XXXX, obidve k. ú K., obec a K.. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 5Co/154/2014 potvrdil medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa dňa 16.06.2016; rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 25.07.2016. V čase vydania medzitýmneho rozsudku zastával odvolací súd názor, že je možné priznať iba jednorazovú náhradu za vecné bremeno. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove dňa 15.05.2018 bolo prijaté väčšinové stanovisko, že vo veci zák. č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákon predpokladá pozemkové úpravy a v rámci nich definitívne vyriešenie obmedzení vlastníkov zastavaných pozemkov verejnoprospešnými stavbami. Do času pozemkovej úpravy zákon v prípade, že ku dňu účinnosti zákona niet iného práva, zriaďuje vecné bremeno, vo vzťahu ku ktorému sa náhrada priznáva podľa všeobecných právnych predpisov. Berúc zreteľ na to, že ide o dočasné opatrenie, jednorazová náhrada vychádza z doby po neobmedzený čas, cena za užívanie nehnuteľností sa môže na trhu meniť, preto spravodlivému usporiadaniu veci zodpovedá opakujúca náhrada len za skutočnú dobu trvania obmedzenia. Nakoľko žalobca v prejednávanom spore nenavrhol rozhodnúť o opakujúcej sa náhrade a ani žalovaný v odvolaní nenamietal, že je namieste rozhodnúť o opakujúcej sa, nie jednorazovej náhrade, ale tvrdil, že nie je potrebné rozhodnúť o žiadnej náhrade, odvolací súd konštatoval správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia. Medzi stranami nebola spornou skutočnosť, že pozemky vlastnícky patriace žalobcovi sú zastavané pozemnými komunikáciami vo vlastníctve žalovaného, ktorý ich získal do vlastníctva v zmysle zák. č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách. Žalobca má obmedzený výkon svojho vlastníckeho práva, ktoré mu patrí v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka, čo je v rozpore s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Žalovanému vzniklo od 01.09.2009 k predmetným pozemkom právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemkov (§ 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z.) a žalobcovi vznikol v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. nárok na to, aby žalovaný zámenou zmluvou poskytol náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Ak sa neuplatní postup podľa ods. 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 330/1991 Zb. (§ 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z.). Zákon č. 66/2009 Z. z. žiadnym spôsobom neupravuje stav do doby pridelenia náhradného pozemku vlastníkovi, resp. do usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou v konaní o pozemkových úpravách. V zmysle ust. § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. je však vlastníkom pozemku pod stavbou povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav. Uvedené ustanovenie nemožno vykladať tak, že by vlastníkovi pozemku bez pridelenia náhradného pozemku, respektíve do vykonania pozemkových úprav nevzniklo právo na poskytnutie náhrady za vecné bremeno. Odvolací súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5Co/154/2014 zo dňa 16.06.2016 konštatoval, že výška náhrady za zriadenie vecného bremena nie je totožná s hodnotou pozemku, ktorý je zaťažený vecným bremenom a vzhľadom na zdĺhavý postup pri konaní o nariadení pozemkových úprav mal odvolací súd za to, že takýto právny záver nie je v rozpore s dobrými mravmi uvedenými v § 3 Občianskeho zákonníka. Teda nejde o dvojitú náhradu ako namietal žalovaný v odvolaní i v konaní. Z pohľadu vlastníka nie je relevantnou skutočnosť, že žalovaný nemal možnosť odmietnuť predmetné stavby, delimitované zákonom. Zákon č. 66/2009 Z. z. je zákonom, ktorý predpokladá ust. § 151o ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka. Zákon č. 66/2009 Z. z. v § 4 odkazuje na ustanovenia § 151n až 151p Občianskeho zákonníka, z ktorých je potrebné pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv vychádzať. Výšku náhrady žalovaný v odvolaní nenamietal. K primeranosti náhrady vo výške 9.400,- eur odvolací súd poukázal na znalecký posudok F.. Z. L.E. č. 021/2013, z ktorého vyplýva, že výška nájmu za pozemky predstavuje 770,- eur ročne. Všeobecná hodnota práv a závad je 9.400,- eur, pričom právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniklo žalovanému od 01.07.2009. I s ohľadom na túto skutočnosť aj na to, že žalobca si uplatnil náhradu v

sume 9.400,- eur, ktorá je koncipovaná ako jednorazová náhrada a žalovaný len namietal, že žalobcovi žiadna náhrada nepatrí, lebo by išlo o duplicitnú náhradu, odvolací súd čo do výšky náhrady a rozsah nehnuteľnosti, za ktorú patrí, považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za spravodlivé vo vzťahu k žalobcovi, ako i k žalovanému. Odvolací súd uplatnil princíp spravodlivého usporiadania veci ako základný princíp pri riešení sporu. Poznamenal, že pokiaľ by zákonodarca mienil zákonom č. 66/2009 Z. z. zriadiť v prospech obce právo zodpovedajúce vecnému bremenu bezodplatne, vyjadril by to *expressis verbis* priamo v tomto zákone. Ani po zaplatení náhrady za vecné bremeno nebráni nič v aplikácii zákona č. 66/2009 Z. z. na vykonanie pozemkových úprav, keď podľa odvolacieho súdu nejde o duplicitné plnenie. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a rozhodol, že úspešný žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie tvrdiac dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že medzi stranami je sporné právo na peňažnú náhradu za vecné bremeno zriadené *ex lege* na základe zákona č. 66/2009 Z. z. Za rozdielne rozhodnutia najvyššieho súdu v spornej otázke označil rozsudok sp. zn. 3Cdo/49/2014 a uznesenie sp. zn. 4MCdo/2/2014. V odôvodnení dovolania citoval § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. a § 4 ods. 1 prvú vetu zák. č. 66/2009 Z. z., poukázal na svoju snahu brániť účelovým výkupom pozemkov, pri ktorých sa peňažná náhrada mňa svojmu účelu. Rozdielnosť rozhodovania senátov najvyššieho súdu spočíva podľa žalovaného (ďalej aj „dovolateľ“) v tom, že v prípade pozemkov pod bytovými domami, kde vzniklo zákonné vecné bremeno 01.09.1993 súd priznáva právo na náhradu len tomu, kto bol jeho vlastníkom v čase jeho zaťaženia, nie aj jeho právneho nástupcovi. V prípadoch pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu do vlastníctva obce súd toto právo priznáva bez ohľadu na to, či ide o pôvodného vlastníka, alebo nadobúdateľa, ktorý vedome kúpil zaťažený pozemok. Niet však právneho dôvodu na odlišné posudzovanie týchto identických nárokov, čo je dovolacím dôvodom. Žalobca nebol tým, koho pozemok bol v rozhodnom období zaťažený stavbou a na rozdiel od jeho právnych predchodcov mal možnosť nekupovať zaťažený pozemok.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie je špekulatívne a predstavuje snahu žalovaného vyhnúť sa úhrade prisúdenej sumy. Navrhol zamietnutie dovolania podľa § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 34 CSP; ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7.1. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho

súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7.2. Pre právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je nevyhnutné, aby išlo o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Zároveň musí ísť o otázku, ktorú už riešil aj dovolací súd, v jeho rozhodnutiach je ale táto otázka riešená rozdielne. Dôležitá je súčasná nejednotnosť rozhodovania dovolacieho súdu (nie minulé, už prekonaná a neexistujúca rozdielnosť rozhodovania). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP za relevantnú označuje otázku, ktorá „je“ (teda nie „bola“) dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolací súd napriek tomu, že dovolanie starostlivo posudzoval podľa jeho obsahu v súlade s § 124 CSP konštatuje, že dovolateľ dôvody prípustnosti dovolania riadne nešpecifikoval, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nešpecifikoval (konkrétnu) právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedol ako ju riešil odvolací súd, a taktiež neuviedol, ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená. Ak v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom žalovaný, zastúpený právnym zástupcom, len vo všeobecnosti namietal spornosť peňažnej náhrady za vecné bremeno zriadené na základe zákona č. 66/2009 Z. z., nemožno to považovať za riadne uplatnenie (zdôvodnenie) prípustnosti dovolania. Dovolateľ právnu otázku, ktorá by mohla byť právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzil zákonu zodpovedajúcim spôsobom a nemožno ju špecifikovať ani širším výkladom obsahu dovolania. Navyše, ak dovolateľ označil za rozdielnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu jeho rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/49/2014 a 4MCdo/2/2014, dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že uznesenie sp. zn. 4MCdo/2/2014 bolo zrušené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 349/2015 zo dňa 19. januára 2016 (teda tri roky pred podaním prejednávaneho dovolania).

9. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného v zmysle § 447 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto rozhodol o jeho odmietnutí.

10. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.